

Ճուղուր Երևանցի

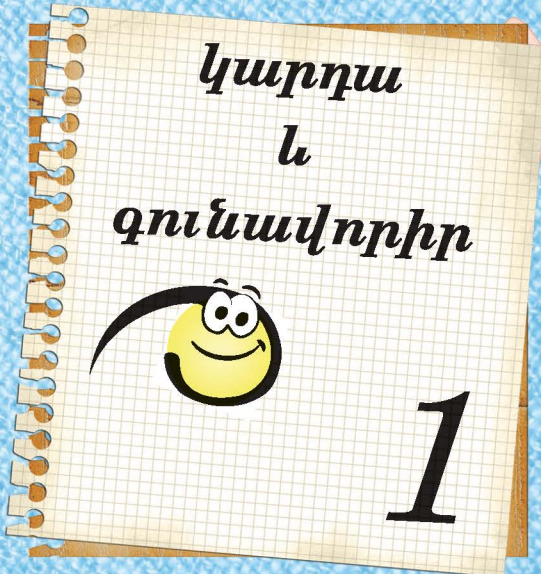

ՈՒՐԱՆ
ՆԿԱՐԻՉ

ԹԵ ԻՆՉՈՒ...

Հեքիաթներ կենդանիների մասին

Ճուղուր Երևանցի

ԹԵ ԻՆՉՈՒՄ...

Հեքիաթներ կենդանիների մասին

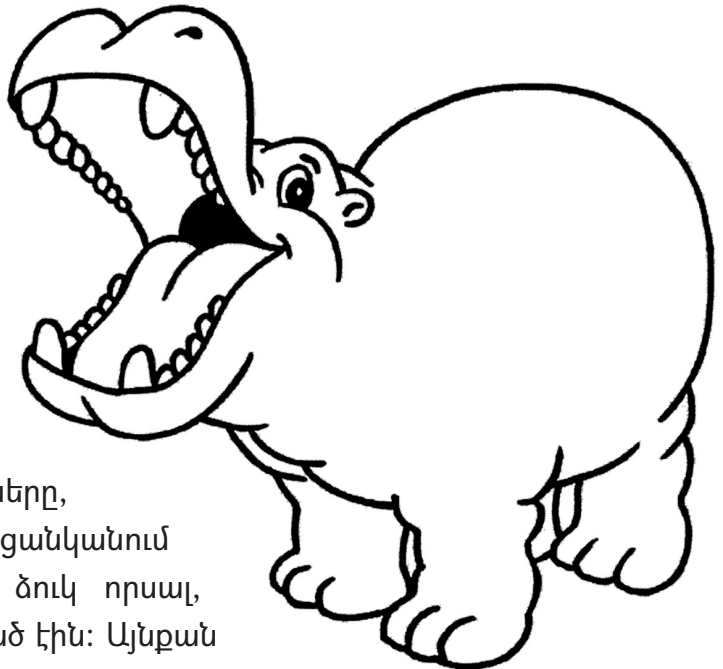
ԷՂԻԹ ՊՐԻՆՏ
հրատարակչություն
ԵՐԵՎԱՆ

ԹԵ ԻՆՉՈՒ ԵՆ ԳԵՏԱԶԻԵՐԸ ՓՈՔՐԻԿ ԱԿԱՆՋՆԵՐՈՎ

Կար մի ժամանակ, երբ գետաձիերն իրենց խոշոր մարմնին համահունչ՝ ունեին մեծ ականջներ: Համ... հա..., այնքան մեծ, ինչպես փղերինը: Իսկ դուք գիտեք, սիրելի երեխաներ, թե ինչու այդ մեծ ականջներն այնքան փոքրացան, որ հիմա հազիվ են երևում գետաձիերի վրա: Եթե չգիտեք, հիմա կպատմեմ...

Գետաձիերը և կոկորդիլոսները միշտ էլ ապրել են ջրառատ և տաք գետերում և ժամանակին այնքան էլ համերաշխ չէին, ինչպես հիմա: Իսկ նրանց վեճի պատճառը հենց գետաձիերի մեծ ականջներն էին:

Բանն այն էր, որ գետաձիերը, չնայած իրենց ծանրաքարշ մարմնին, ձուկ էին որսում և դրանց պակասի դեպքում՝ անգամ սնվում էին ջրիմուռներով: Իսկ, այ, չարաճճի կոկորդիլոսները, որոնք ծույլ էին և չէին ցանկանում չարչարվելով գետում ձուկ որսալ, համարյա միշտ քաղցած էին: Այնքան

էին քաղցած մնում, որ սովից նրանց աչքերը մթագնում էին ու հաճախ գետածիերի ականջները շփոթում էին դանդաղ լողացող ձկների հետ:

Դե, երեխաներ, ինքներդ եք հասկանում, թե ինչքան համեղ և հյութալի պետք է թվային գետածիու խոշոր ականջները քաղցած կոկորդիլոսներին, և այդ պատճառով նրանք երբեք առիթը բաց չէին թողնում՝ հարձակվելու և քաշքշելով պոկելու ջրում լողացող այդ հյութեղ պատառները:

Դե, իհարկե, գետածիերը չէին կարող երկար հանդուրժել այս իրավիճակը: Մի կողմից, նրանք շատ ծիծաղելի էին առանց ականջների, իսկ մյուս կողմից, վատ էին լսում, քանի որ ինքներդ եք հասկանում՝ ականջները հենց լսելու համար են: Հանուն ճշմարտության պետք է ասեմ, որ կոկորդիլոսների դեմ պայքարելն այնքան էլ հեշտ չէր: Նրանք խոշոր երախ և մեծ ատամներ ունեին և հեշտությամբ էին պոկում գետածիերի ականջները: Բացի այդ, կոկորդիլոսները ջրում շատ արագաշարժ էին, և նույնիսկ ուժեղ գետածիերը չէին կարողանում նրանց բռնել ու մի լավ դնգստել:

Եվ ահա մի օր գետածիերը հավաքվեցին ժողովի, որպեսզի որոշեն, թե ինչպես դուրս գան այդ հիմար իրավիճակից: Նրանցից մեկը առաջարկեց.

Եկեք բոլորս դուրս գանք գետից և ապրենք անտառում: Այնտեղ կոկորդիլոսներ չկան, և մեր ականջներին էլ ոչ ոք չի դիպչի:

Բայց այդ առաջարկը մերժվեց, քանի որ գետածիերը չեն կարող սնվել անտառում. այնտեղ ո՛չ ձուկ կա, և ո՛չ էլ ջրիմուռ: Եվ ահա, հանկարծ մի խելոք գետածի ասաց.

- Հարևան գետի հատակում կախարդական տիղմ կա: Ես միշտ իմ վերքերն այդ տիղմով եմ բուժում, և եթե այն քսենք մեր պոկված ականջներին, դրանք անպայման նորից կաճեն: Եկեք բոլորս հավաքվենք և գնանք այնտեղ:

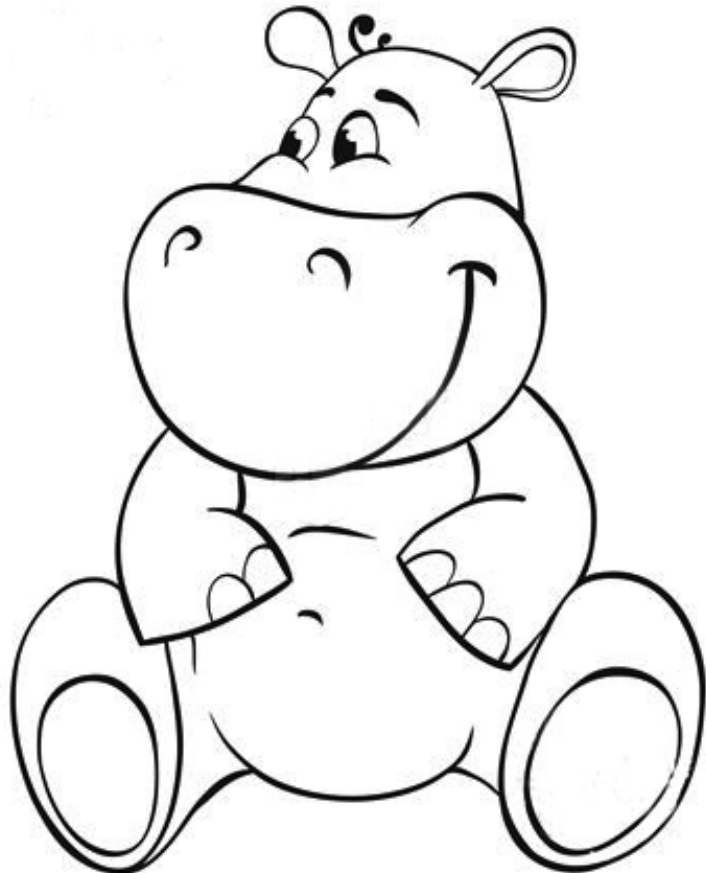
Գետածիերն այդ լսելուն պես սկսեցին խմբերով լողալ դեպի

այդ կախարդական գետը, որտեղ հերթով սուզվելով հատակը՝ կուտակված տիղմով շփում էին իրենց վերքերը: Եվ, այ քեզ հրաշք... Պոկված ականջների տեղը սկսեցին նոր ականջներ աճել, բայց իրականում շատ փոքրիկ, այնքան փոքրիկ, որ հազիվ էին երևում խոշոր գետածիների վրա:

Իհարկե, սկզբնական շրջանում գետածիերին այնքան էլ դուր չէին գալիս իրենց փոքրիկ ականջները, բայց հետո նրանք հասկացան, որ հենց այդ ականջներն են իրենց հարմար: Չէ՞ որ արդեն փոքրիկ ականջները նկատելի չէին կոկորդիլոսների համար, ու այդ պատճառով չարածնհներն էլ չէին հարձակվում գետածիերի վրա:

Անցան տարիներ, և գետածիերն սկսեցին այլևս փոքրիկ ականջներով ծնվել և մինչև այսօր էլ ջրառատ և տաք գետերում հաշտ ու խաղաղ ապրում են կոկորդիլոսների հետ:

ԹԵ ԻՆՉՈՒ ԵՆ ՓՂԵՐԸ ԵՐԿԱՐԱՔԻԹ

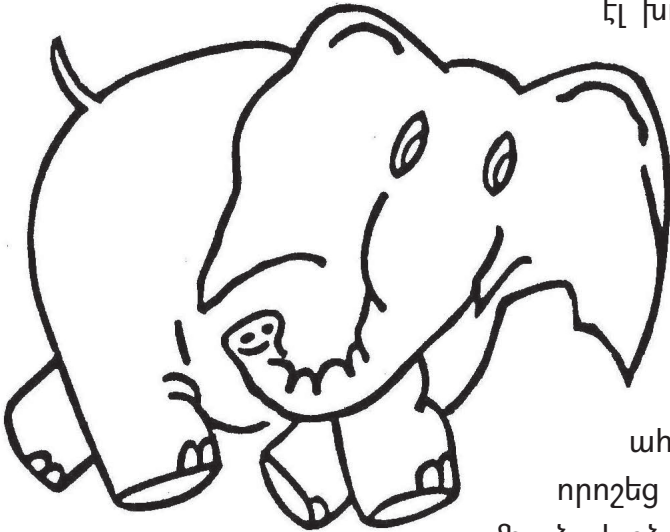
Սիրելի՛ երեխաներ, արդյոք դուք գիտե՞ք, թե ինչու են փղերը երկարաքիթ: Բանն այն է, որ վաղուց, շատ վաղուց փղերն այսքան երկար քթեր կամ կնճիթներ չեն ունեցել: Սովորականի պես, նրանց քիթը կարճ է եղել, հետո է դարձել կնճիթ, իսկ թե ինչու, հիմա ես ձեզ կպատմեմ:

Նախորդ հեքիաթից դուք հիշում եք չարաճճի կոկորդիլոսներին, որոնք ապրում էին ջրառատ գետերում: Ահա հենց այդ գետերից էլ փղերը ջուր էին խմում՝ հագեցնելով իրենց ծարավը: Սկզբում ամեն ինչ լավ էր. նրանց ոչ ոք չէր նեղացնում: Չէ՞ որ փղերը խոշորամարմին են, շատ ուժեղ, և այդ իսկ պատճառով մյուս կենդանիները միշտ էլ խուսափում են նրանց հետ

կռվի բռնվել:

Բայց փղի ծագուկները, որոնք դեռ փոքր էին ու սկար, անպաշտպան էին, որի պատճառով էլ միշտ իրենց մայրիկների հետ էին շրջում տափաստաններում: Եվ

ահա մի օր փղիկներից մեկը որոշեց առանձնանալ հոտից և միայնակ գնալ գետ՝ ջուր խմելու:

Իսկ դուք, սիրելի երեխաներ, արդեն նախորդ հեքիաթից գիտեք, որ չարաճճի կոկորդիլոսներն այլևս չէին հետապնդում գետաձիերին և պոկում նրանց ականջները: Դե, ուրեմն էլ ի՞նչ էր մնում նրանց. պարզ է, արկածներ որոնել ոչ միայն ջրում, այլև՝ գետափին:

Եվ պահը չուշացավ: Այն միայնակ փոքրիկ փղիկը, որ կանգնած էր գետի ափին և իր կարճիկ քիթը մտցրել էր ջրի մեջ ու հագեցնում էր ծարավը, նույնիսկ չէր էլ նկատել, թե ինչպես գետի մեջտեղից աննկատ լողալով, իրեն է մոտենում չարաճճի կոկորդիլոսը: Իսկ թե դրանից հետո ի՞նչ կատարվեց...

Դուք միանգամայն իրավացի եք, սիրելի՛ երեխաներ: Կոկորդիլոսն իր մեծ երախով և սուր ատամներով ուղղակի բռնեց փղիկի՝ ջուրը մտցրած քիթը և սկսեց խեղճին մեծ ուժով քաշել գետը:

- Օգնեցե՛ք, օգնեցե՛ք,- բացականչում էր խեղճ փղիկը: Նա այնքան թույլ էր, որ չէր կարողանում կանգնեցնել կոկորդիլոսին և չնայած ոտքերը ավազի մեջ մտցրած դիմադրում էր, բայց մեկ է՝ կոկորդիլոսը քթից բռնած՝ նրան աստիճանաբար դեպի գետն էր քաշում:

Փղիկի օգնության ձայնն իսկույն լսեցին մեծ փղերը և ճիշտ ժամանակին վրա հասան: Մայր փիղն առջևի ոտքերով գրկեց իր ձագուկին և սկսեց մեծ ուժով հետ քաշել գետից դեպի ցամաք: Սակայն մյուս կողմից էլ, փղիկի քիթը բռնած, կոկորդիլոսը նրան դեպի ջուրն էր քաշում:

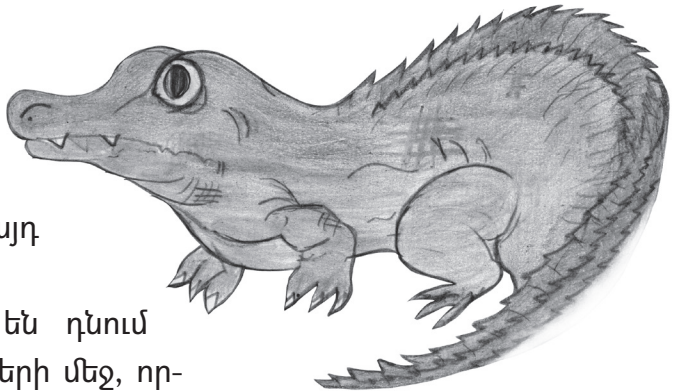
Դե, իհարկե, մայր փիղը ուժեղ էր և պետք է հաղթեր կոկորդիլոսին, որն էլ ի վերջո բաց թողեց փղիկի քիթը և սուզվեց ջրի հատակը: Այդ քաշքշոցի հետևանքով երկարեց փղիկի քիթը և դարձավ կնճիթ, որը շատ անսովոր էր դեռևս կարճաքիթ փղերին և անգամ փոքր-ինչ ծիծաղելի: Բայց հետո բոլոր փղերը հասկացան, որ կնճիթ ունենալը շատ հարմար է սնվելու, լողանալու և նույնիսկ ջուր խմելու համար:

Եվ տարիներ անց բոլոր փղերն սկսեցին ծնվել երկարաքիթ, այսինքն՝ կնճիթներով, ու հիմա այնքան երջանիկ են ապրում, որ նույնիսկ չեն էլ հիշում, որ իրենց նախնիները կնճիթ չեն ունեցել:

ԹԵ ԻՆՉՈՒ Է ԿՈԿՈՐԴԻԼՈՍԻ ԿԱՇԻՆ ԱՆՀԱՐԹ

Սիրելի՛ երեխաներ, նախորդ հեքիաթներում պատմեցինք չարաճճի կոկորդիլոսների մասին, իսկ հիմա եկեք պարզենք, թե ինչու են նրանք այդքան չարաճճի: Եթե դուք արդեն նկատել եք, կոկորդիլոսները շատ հետաքրքիր կաշի ունեն: Նրանց կաշին հարթ չէ և նաև փոքր-ինչ տարօրինակ է: Իսկ թե ինչու է այդպես, ես հիմա ձեզ այդ մասին կպատմեմ:

Կոկորդիլոսները ծու են դնում գետափի տաք ավազների մեջ, որտեղից էլ ծնվում են իրենց ծագուկները: Բայց քանի որ կոկորդիլոսներն իրենց չարաճճիությամբ միշտ անհանգստացնում էին մնացած կենդանիներին, վախենում էին, որ բոլորը նույն կերպ կվարվեին իրենց ծագուկների հետ: Հենց այդ պատճառով մայր կոկորդիլոսները ձվից դուրս եկած իրենց ծագուկներին չէին թողնում միայնակ գետափի ավազներին, այլ անմիջապես տեղափոխում էին ջրի մեջ: Իսկ գիտե՞ք, թե ինչ տարօրինակ ձևով էին այդ անում: Ուղղակի ծագուկներին դնում էին իրենց մեծ երախի մեջ և, սուր ատամներով բռնելով, տեղափոխում էին գետափից դեպի ջուրը:

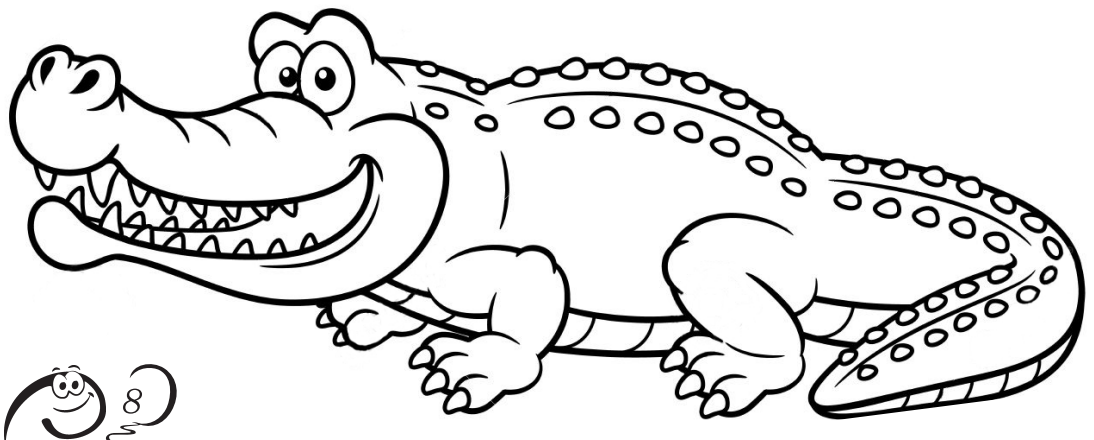
Իսկ բոլոր ձագուկներն ունեին նուրբ և փափուկ կաշի, որոնք անհարթ էին դառնում, երբ ընկնում էին մայր կոկորդիլոսի սուր ատամների տակ: Ու ստացվում էր այնպես, որ փոքրիկ կոկորդիլոսների հարթ կաշին մի տեսակ ճմրթվում էր ու դառնում անհարթ ծնվելու հենց առաջին իսկ օրվանից, որի մեղավորները հենց մայրիկներն էին:

Դե, իհարկե, երբ նրանք մեծանում և իրենք էլ դառնում էին հայրիկներ ու մայրիկներ, դեռևս պահպանում էին այդ տարօրինակ կաշին և չէին հրաժարվում դրանից. իսկ գիտե՞ք, թե ինչու...

Բանն այն է, որ կոկորդիլոսներն այդ տեսքով վախեցնում էին մյուս կենդանիներին և այդպես շարունակում էին իրենց չարաճճիությունը: Բայց մի շատ կարևոր առավելություն էլ ուներ այդ անհարթ կաշին...

Կոկորդիլոսները շատ մրսկան էին: Նրանք տաք օրերին դուրս էին գալիս գետափ, ժամերով պառկում ավազի վրա և իրենց կաշվի անհարթ փոսիկներում հավաքում արևի ջերմությունը: Իսկ հետո, մտնելով ջուրը, այն օգտագործում էին և դառնում ավելի արագաշարժ: Եվ ստացվում էր այնպես, որ իրենց կաշվի տաքության շնորհիվ նրանք այլևս գետում լողալիս չէին մրսում և նույնիսկ ավելի կայտառ էին դառնում:

Ահա թե ինչու, սիրելի՛ երեխաներ, կոկորդիլոսները մինչև այսօր չհրաժարվեցին իրենց անհարթ կաշվից և դեռ շարունակում են իրենց չարաճճիությամբ գետերում լողացող մյուս կենդանիների հոգին հանել:

ԹԵ ԻՆՉՈՒ ԵՆ ԱՐՋԵՐԸ ԾՈՒՌԹԱԹ

Ռութ նկատած կլինեք, որ աշխարհի բոլոր արջերը ծուռթաթ են: Նրանք կարծես ծուռ-ծուռ են քայլում և վագում, լինեն դրանք մեր անտառների գորշ արջերը, թե Սառուցյալ օվկիանոսի հյուսիսային սպիտակ արջերը: Բայց կար մի ժամանակ, երբ բոլոր արջերն ուղիղ էին քայլում, իսկ թե ինչու նրանք «ծուռթաթ» դարձան, ես հիմա ձեզ կպատմեմ:

Արջերը ոչ միայն շատակեր կենդանիներն են, այլև ամենակեր են: Գորշ արջերը, որոնք ապրում են անտառում, ուտում են միս, բանջար և ամենից շատ չորացած հատապտուղներ են սիրում: Իսկ հյուսիսի սպիտակ արջերը ձուկ են որսում սառած օվկիանոսի ջրերում: Բայց հո բոլորս էլ գիտենք, որ արջերն ինչքան ուտում են, էլի չեն կշտանում, քանի որ ձգտում են իրենց մորթուտակ հավաքել ճարպի հաստ շերտ, որ ձմռանը չմրսեն:

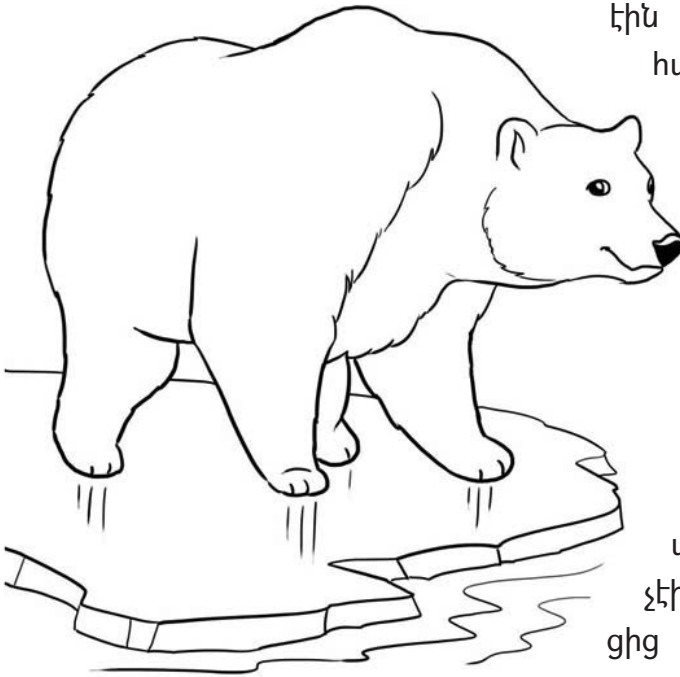
Օրերից մի օր նրանք հասկացան, որ եթե ծուռթաթ դառնան, ավելի հեշտ ուտելիք կգտնեն, և ահա թե ինչու...

Հյուսիսի սպիտակ արջերը, որոնք շատ վաղ ժամանակներում դեռ ծուռթաթ չէին, դժվարությամբ էին ձուկ որսում օվկիանոսում, քանի որ ջուրը դառնում էր սառույց, իսկ ձկները լողում էին սառցե շերտերի տակ: Արջերն ստիպված անցքեր էին բացում սառույցների մեջ և, իրենց թաթերը մտցնելով անցքերի մեջ, ջրից ձկներ էին հանում: Բայց հո դուք գիտեք, սիրելի երեխաներ, որ ձկներն արագաշարժ են և խույս էին տալիս արջի թաթի ճանկերից:

Եվ, այ քեզ հրաշք, մի ծեր արջ, որ երիտասարդ տարիներին գլորվել էր սառցաբեկորից ու, վնասելով իրեն, ծուռթաթ էր դարձել, միշտ էլ հաջող որս էր անում: Նրա ծուռ թաթն այնպես էր որսում ձկներին, որ փախչելն ուղղակի անհնար էր: Եվ սպիտակ արջերը հասկացան, որ ծուռ թաթ ունենալն ավելի օգտակար է, և նրանց քրթոթները սկսեցին ծնվել ոչ թե ուղիղ, այլ ծուռ թաթերով:

Իսկ գորշ արջերին վերաբերող այլ պատմություն տեղի ունեցավ: Նրանք անտառում միշտ չորացած և քաղցր հատապտուղներ

էին փնտրում: Իսկ չորացած հատապտուղները, սիրելի երեխաներ, հավաքում էին սկյուռիկները և պահում ծառերի խոր փչակներում, որպես ձմեռվա ուտելիքի պաշար: Գորշ արջերը այդ մասին լավ գիտեին և իրենց ուղիղ թաթերով փորձում էին հասնել փչակի խորքերը, բայց չէին կարողանում: Նրանցից մի քանիսին, ովքեր

ծուռ թաթ էին ծնվել, դա շատ լավ էր հաջողվում, քանի որ նրանց թաթերը կարծես շերեփ լինեին, որով շատ հեշտ էր փչակի խորքում պահեստավորված հատապտուղը դուրս բերել: Ճիշտ է, հանուն ճշմարտության պետք է ասենք, որ մնացած արջերը ծաղրում էին ծուռթաթերին, բայց ծուռթաթները չէին նեղանում, քանի որ, ի տարբերություն մյուսների, միշտ վայելում էին քաղցր և չոր հատապտուղներ:

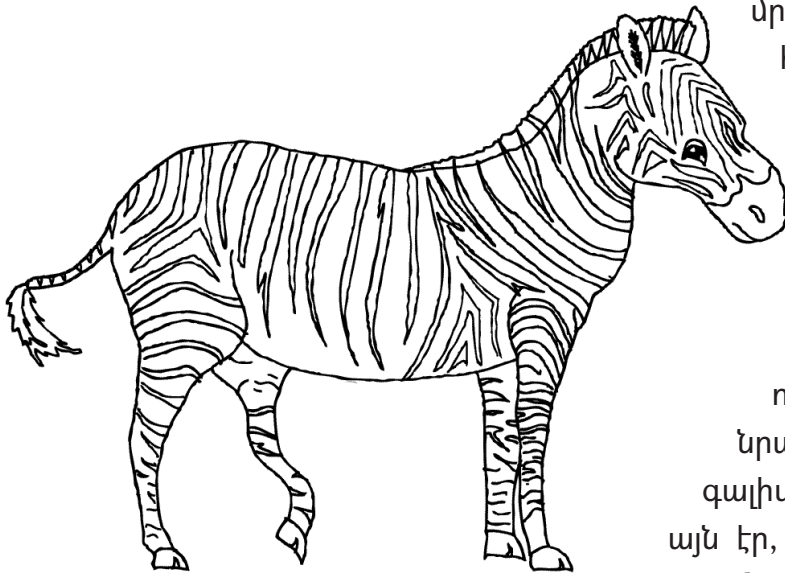
Անցան տարիներ, և բոլոր գորշ արջերն էլ հասկացան, որ ավելի լավ է մի քիչ ծուռթաթ քայլել, բայց միշտ լինել կուշտ ու հատապտուղներով հագեցած: Եվ հենց այս պատճառով է, որ բոլոր արջերն այսօր ծուռթաթ են, որին մենք բոլորս սովորականի պես ենք նայում:

ԹԵ ԻՆՉՈՒ ԵՆ ՎԱԳՐԱԾԻԵՐԸ ԳԾԱՎՈՐ

Շատ տարիներ առաջ վագրաձիերը գծավոր չէին, ինչպես հիմա, և սև գույն ունեին: Նրանք ապրում էին Աֆրիկայի տափաստաններում և սովորական սևուկ ձիեր էին, ինչպիսիք մենք ամենուր տեսնում ենք մեր գյուղերում: Բայց պետք է խոստովանեն, սիրելի երեխաներ, որ սև գույնն այնքան էլ դուր չէր գալիս վագրաձիերին, և նրանք անընդհատ ուզում էին իրենց գույնը փոխել:

Իմ սիրելի՛ փոքրիկներ, դուք գիտե՞ք արդյոք, որ Աֆրիկայի տափաստաններում ցերեկը շատ շոգ է, իսկ գիշերը՝ ցուրտ, և քիչ անձրևներ են լինում: Վագրաձիերն ամբողջ ցերեկ վազվզում էին,

մրցում միմյանց հետ, բռնոցի,

պահմտոցի խաղում և

երբ շատ էին մնում

արևի տակ՝ քրտնում էին

ու շոգում, ինչը նրանց դուր չէր

գալիս: Պատճառն այն էր, որ սև գույնը

կլանում էր արևի ճառագայթները:

գայթենքը և ավելի էր շոգեցնում վագրաձիերին:

Ցերեկային տապից հոգնած վագրաձիերը սպասում էին գիշերվան, որ զոփս ընկնի ու մի քիչ հովանան: Բայց գիշերն էլ դուր չէր գալիս այդ կենդանիներին, քանի որ ցուրտ էր լինում, և սառը օդից մրսում էին: Բացի այդ, կեսգիշերին անհանգստացնում էին գիշատիչ կենդանիները, որոնք ցանկանում էին բռնել և վնասել անպաշտպան վագրաձիերին:

Մի անգամ ցերեկը սովորականի պես պահմտոցի խաղալիս մի ճարպիկ վագրաձի թաքնվեց սպիտակ ավազների մեջ: Խեղճը չգիտեր, որ այդ ավազները կախարդական են, և ով թաղվի դրանց մեջ՝ իսկույն կսպիտակի: Եվ, այ քեզ զարմանք, այդպես էլ եղավ: Կախարդական ավազների միջից դուրս գալուն պես, այդ չարաճճի վագրաձին նկատեց, որ լրիվ սպիտակել է և այլևս սև գույն չունի:

Նրա խաղընկերներն սկսեցին ծիծաղել սպիտակ ձիուկի վրա և նույնիսկ ծաղրել: Բայց սպիտակ ձիուկը դրանից շատ էլ չսրտնեղեց, քանի որ շուտով հասկացավ, որ այս ու այն կողմ վազվզելուց այլևս չի շոգում՝ նույնիսկ չի էլ քրտնում:

Բանն այն է, սիրելի երեխաներ, որ սպիտակ գույնով շատ հարմար է արևի տակ ման գալը, քանի որ հակառակ սևի, սպիտակը չի կլանում արևի ճառագայթները և անգամ դրանցից պաշտպանում է կենդանիներին:

Այդ հասկանալով՝ վագրաձիերի ամբողջ երամակը վազեց դեպի տափաստանի կախարդական սպիտակ ավազները, թաղվեց դրանց մեջ և ամբողջությամբ դարձավ սպիտակ: Սկզբից բոլորը երջանիկ էին, քանի որ ցերեկը իրենց շատ լավ էին զգում, այլևս սպիտակ գույնով չէին շոգում: Բայց ահա, երբ գալիս էր գիշերը, նրանք հասկանում էին, որ սպիտակ գույն ունենալը շատ վտանգավոր է, քանի որ հեշտ նկատելի էին դառնում իրենց թշնամի գիշատիչների համար: Դե, պարզ էր, որ բորենիները, լուսանները և առյուծներն սպիտակ վագրաձիերին ավելի հեշտ կգտնեին գիշերային մթության մեջ...

Եվ երբ լուսանում էր, վախից սարսափած վագրաձիերը այլևս չէին ուզում սպիտակ գույն ունենալ: Նրանք շտապում էին տափաստանի մեջտեղով հոսող տիղմոտ գետը, որը համարյա սև գույնի էր, լողանում այնտեղ և իրենց սպիտակ գույնը նորից սև դարձնում: Բոլորն ուրախանում էին դրանից, բայց նորից տխրում կեսօրին, երբ արևն հայտնվում էր երկրակամարում, և շոգն անտանելի էր դառնում:

Դե, պարզ էր, վագրաձիերն իսկույն վազում էին դեպի կախարդական սպիտակ ավազները և էլի սպիտակում, իսկ գիշերը մոտենալուն պես՝ լողանալով տիղմոտ գետում, նորից սևանում էին: Եվ այսպես շարունակ...

Այս իրավիճակը կրկնվեց մի քանի օր: Խեղճ ձիուկները ի վերջո չէին կողմնորոշվում, թե որ գույնն է իրենց ավելի հարմար՝ սևը, թե՛, սպիտակը: Սևը հարմար էր գիշերը, սպիտակը՝ ցերեկը, իսկ օրը մի քանի անգամ գույն փոխելն արդեն դառնում էր ծանձրալի:

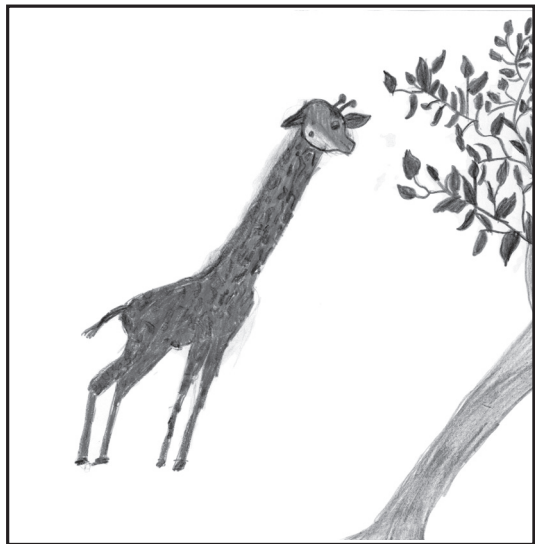
Այդ պատճառով էլ նրանք օրերով վիճում էին. մի մասը պնդում էր մնալ սպիտակ գույնով, իսկ մյուս մասը՝ սևով: Եվ որպեսզի նրանցից ոչ մեկը չնեղանար, որոշեցին, որ աշխարհում ապրող բոլոր վագրաձիերը այսուհետ պետք է լինեն զոլավոր՝ սև և սպիտակ: Ու մինչև այսօր էլ վագրաձիերն իրենց որոշումը չեն փոխել:

ԹԵ ԻՆՉՈՒ ԵՆ ԸՆՁՈՒՂՏՆԵՐԸ ԵՐԿԱՐԱՎԻՋ

Ընծուղւոյնքը միշտ չէ, որ երակարավիզ են եղել: Ժամանակին նրանք բոլոր չորքոտանիների նման, ինչպես ձիերը, արջերը կամ գայլերը, ունեին ոչ այդքան երկար ոտքեր ու վիզ: Իսկ թե ինչպես նրանց ոտքերն ու վիզը երկարեցին, հիմա ես ձեզ կպատմեմ:

Ընծուղւոյնքը, ինչպես վագրաձիերը, նույնպես ապրում են Աֆրիկայի շոգ տափաստաններում, որտեղ, սիրելի երեխաներ, ինչպես դուք արդեն գիտեք նախորդ հեքիաթից, քիչ անձրևներ են լինում: Իսկ եթե անձրևները շատ չեն, ուրեմն խոտն էլ քիչ է: Իսկ դուք գիտեք, որ թե՛ ընծուղւոյնքը, և թե՛ վագրաձիերը խոտակերներ են և, ապրելով նույն տափաստանում, հաճախ էին վիճում, թե ով պիտի ուտի տափաստանային այդ հյութեղ խոտը: Բանն այն էր, որ հյութալի խոտն ամբողջովին չէր բավարարում վագրաձիերին և ընծուղւոյնքին:

Եվ միշտ այդ վեճում հաղթող էին դուրս գալիս վագրաձիերը: Չէ՞ որ նրանք արագավազ ձիուկներ

էին: Վագրաձիերը միշտ առաջ էին անցնում դանդաղաշարժ ընծուղտներից և հասցնում էին ուտել հյութեղ խոտը, մինչև ընծուղտները տեղ կհասնեին: Եվ ստացվում էր այնպես, որ խեղճ ընծուղտներին ոչինչ չէր մնում անել, քան կիսասոված թափառել տափաստաններում և կերակուր փնտրել:

Եվ ահա մի օր հուսահատված ընծուղտները հավաքվեցին ժողովի, որպեսզի մի ճար գտնեն սովից փրկվելու համար:

- Սա անարդար է, - ասած ամենատարեց ընծուղտը: Հետո՞ ինչ, որ դանդաղաշարժ ենք ու չենք կարողանում առաջ անցնել վագրաձիերից և առաջինը հասնել խոտածածկ տարածքներ, ուրեմն այդպես էլ միշտ սովամձ պետք է մնանք:

Զայրույթից տարեց ընծուղտն ուժգին ոտքը խփեց գետնին, ետ-ետ գնաց և, այ քեզ բան, ընկավ խոր փոսը, որը մինչ այդ չէր էլ նկատել: Երիտասարդ ընծուղտներն իրար անցան, փորձեցին տարեցին փոսից հանել, բայց ապարդյուն՝ փոսը շատ խորն էր: Այդ պահին նրանցից մեկի մոտ մի խելացի միտք ծագեց:

- Եկեք բույսերից երկար պարան գործենք, իջեցնենք փոսը, թող այնտեղ հայտնված մեր ընկերն այն կապի իր վզից ու ոտքերից, իսկ մենք պարանի մյուս ծայրից կձգենք և այդպիսով ընծուղտին կհանենք փոսից:

Այդպես էլ վարվեցին: Հավաքեցին տափաստանից ինչքան չորացած խոտ ու ճյուղ կար, երկար պարան գործեցին ու մի ծայրն իջեցրին խոր փոսի մեջ: Փոսում հայտնված խեղճ տարեց ընծուղտը պարանը կապեց իր կարճիկ վզից և ոտքերից ու խռպոտ ձայնով փոսի խորքից բացականչեց.

- Ես պատրաստ եմ, կարող եք պարանը ձգել:

Բայց արի ու տես, որ նրան փոսից պարանով հանելն այնքան էլ հեշտ չէր: Տարեց ընծուղտը շատ խորն էր ընկել, բացի այդ ծանր էր ու այդ պատճառով դժվար էր նրան դուրս քաշելը: Բայց երիտասարդ ընծուղտները հո չէին թողնելու, որ իրենց տարեց ընկերը մնար փոսում: Նրանք աշխույժ գործի անցան և խմբովի սկսեցին քաշել

պարանի մյուս ծայրից:

- Կամաց ձգեք պարանը, վիզս ցավում է, ոտքերս ցավում են,- բացականչում էր փոսի խորքից տարեց ընծուղտը:

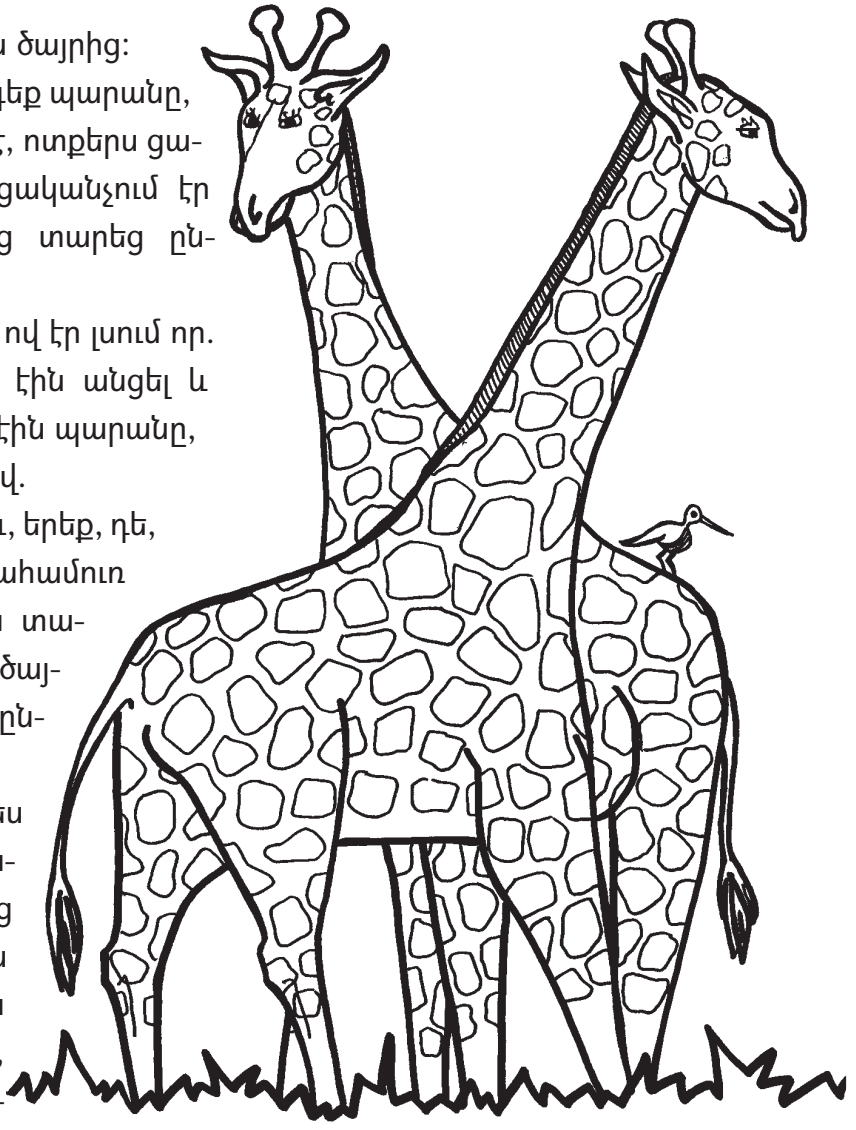
Բայց նրան ով էր լսում որ. բոլորը գործի էին անցել և ուժգին ձգում էին պարանը, բացականչելով.

- Մեկ, երկու, երեք, դե, ձգեցինք,- միահամուռ իրար ուժ էին տալիս պարանի ծայրից ձգող ընծուղտները:

Եվ այսպես մի քա հաջողվեց տարեց ընծուղտին փոսից դուրս բերել: Բայց, այ քեզ զարմանք, այնքան

էին պարանով քաշքշել ու ձգել խեղճի վիզն ու ոտքերը, որ դրանք չափից ավելի երկարել էին:

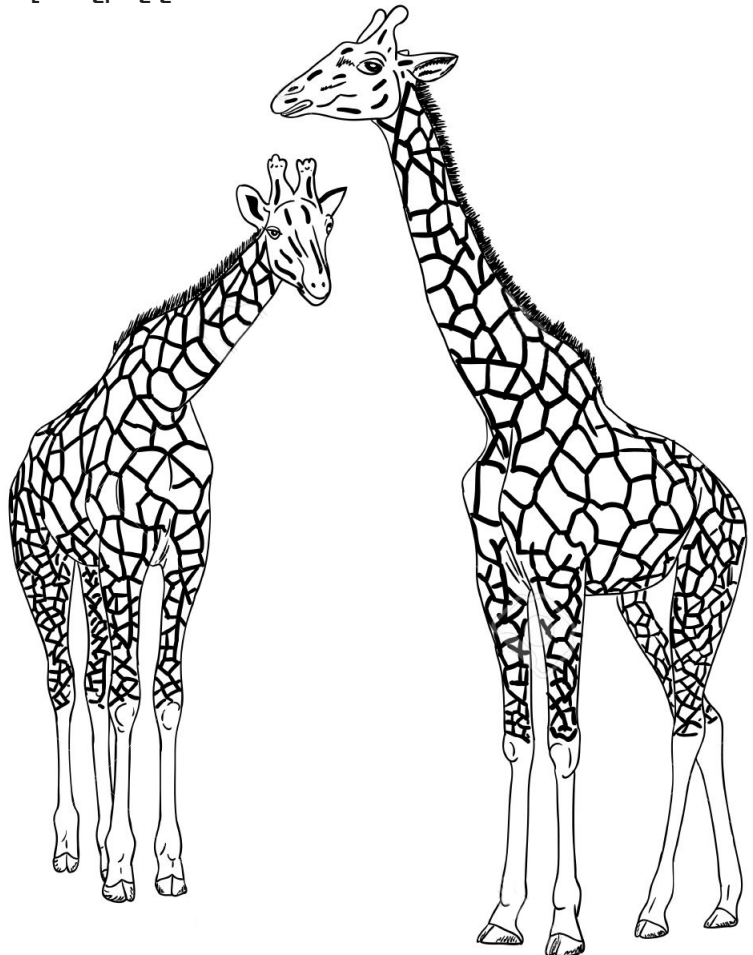
Երբ տարեց ընծուղտը ոտքի կանգնեց, նա մոտ երեք անգամ ավելի հասակ էր առել մյուսներից և, գիտե՞ք թե ինչու, որովհետև ուներ չափազանց երկար վիզ ու ոտքեր: Բոլորն սկսեցին ափսոսանք հայտնել, որ այդպես ստացվեց: Բայց այդ պահին հանկարծ տարեց ընծուղտի դեմքը փայլեց ուրախությունից, ու նա բացականչեց:

- Էվրիկա՛, իմ սիրելի ընկերներ, գիտե՞ք ինչ լավ բան է երկար վիզ ու ոտքեր ունենալը: Այսպես կարելի է սնվել ծառերի տերևներով, քանի որ իմ դունչը հիմա արդեն հասնում է ծառերի ճյուղերին:

Եվ ընծուղտները որոշեցին ծնվել երակարավիզ և երակարատու, քանի որ այդպես նրանք շատ հեշտ էին կեր հայթայթում իրենց համար և, ձգելով իրենց վիզը, սնվում էին ծառի թարմ տերևներով, ինչը չէին կարող անել արագավազ, բայց կարճիկ վագրաձիերը:

Ու մինչև այսօր վագրաձիերը և ընծուղտները միասին հաշտ ու խաղաղ ապրում են տափաստաններում: Չէ որ նրանք կիսել են իրենց հասանելիք կերակուրը ըստ հասակի: Դե, պարզ է, չէ՞, սիրելի երեխաներ, տափաստանի առաջին հարկի խոտը բաժին է ընկնում վագրաձիերին, իսկ երկրորդ հարկում ծառերի հյութեղ տերևներով սնվում են երկարավիզ ընծուղտները, ու մինչև այսօր այդ կենդանիները կիսելու ոչինչ չունեն:

ԹԵ ԻՆՉՈՒ ԵՆ ՁԿՆԵՐԸ ԼՈՌԻՍ

Դուք երևի լսած կլինեք, սիրելի երեխաներ, թե ինչպես են ասում. «այս մարդը լուռ է, ինչպես ձուկը»: Իրոք, դեռևս մեզնից ոչ ոք չի տեսել, որ երբևիցե ձկները խոսեն: Սակայն շատ տարիներ առաջ ձկները շատախոսել են և նույնիսկ բարձրաձայն, իսկ թե ինչու են հիմա լռակյաց, ես հիմա ձեզ կպատմեմ:

Օվկիանոսների և ծովերի ջրերում բազմատեսակ ձկներ են ապրում, որոնք տարբերվում են միմյանցից և շատ գեղեցիկ են: Դրանք ունեն տարբեր գույներ, չափեր և նույնիսկ մարմնի տարբեր ձևեր: Եթե դուք որևէ մեկի տանը տեսնեք ակվարիում, ապա կհասկանաք, թե ինչ գեղեցկության ձկներ կան՝ կանաչ, կարմիր, դեղին, մեծ ու փոքր, երկար ու կարճ: Բայց արի ու տես, որ դեռ մինչև այսօր ձկները դեռ չեն որոշել, թե իրենցից ով է ամենից գեղեցիկը:

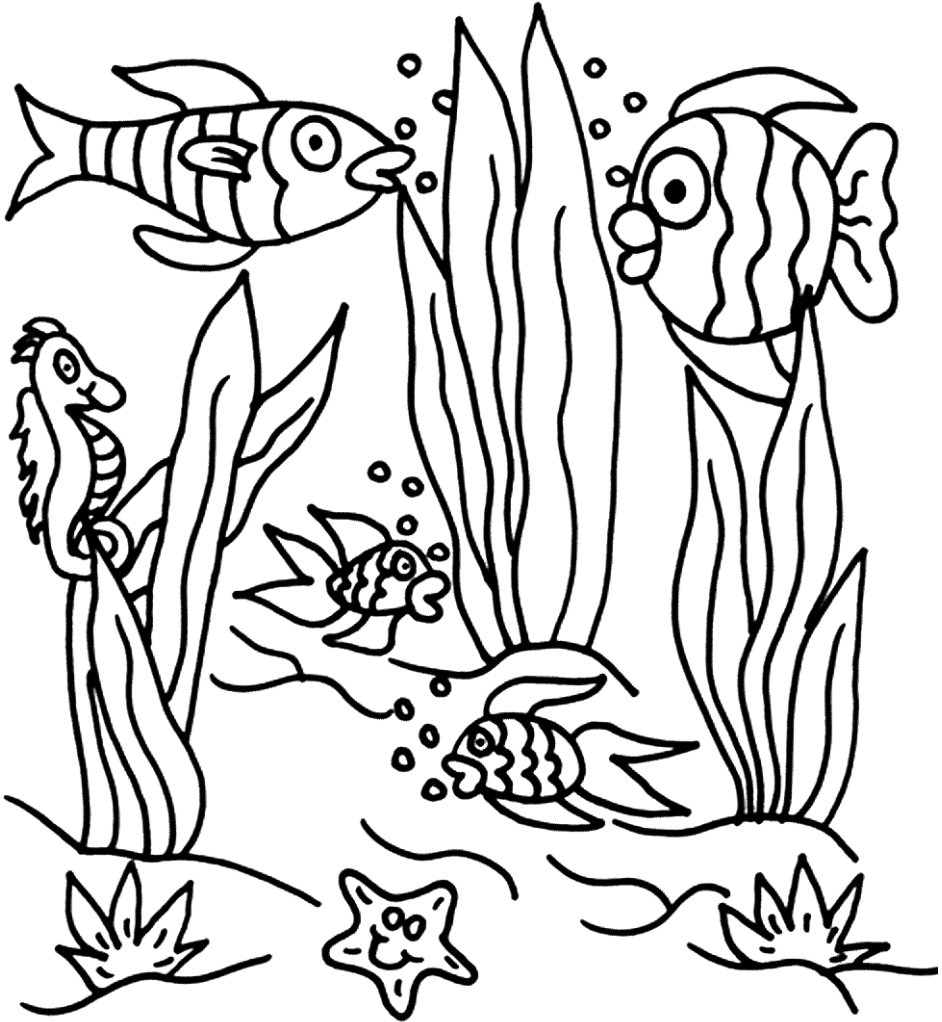
Եվ ահա, նրանք անընդհատ վիճում էին, թե ով է ամենագեղեցիկ ձուկը: Պարզ էր, որ ոչ ոք չէր զիջելու: Եվ ամեն անգամ, որպեսզի պարզվեր, թե ով է գեղեցիկ, վիճող ձկները գնում էին ծովերի թագավոր Նեպտունի մոտ, որ ինքը որոշեր, թե որ ձուկն է գեղեցիկ: Իսկ դուք գիտեք, որ բոլոր թագավորներն իմաստուն են և չեն ուզում նեղացնել իրենց հպատակներին: Եվ այդ պատճառով, երբ վեճի բռնված ձկները դիմում էին ծովի հատակին ապրող իրենց թագավորին, Նեպտունը նրանց ընդունում էր առանձին-առանձին՝ ասելով յուրաքանչյուրին, որ հենց ինքն է ամենից գեղեցիկ ձուկը:

Դե, պարզ էր, որ յուրաքանչյուր ձուկ շատ գոհ և երջանիկ էր

դուրս գալիս Նեպտունի պալատից, քանի որ անձամբ էր լսել թագավորից, որ ինքն է ամենագեղեցիկը:

Բայց այս իրավիճակը երկար չտևեց: Բոլոր ձկները նորից սկսեցին վիճել իրար հետ՝ ասելով, որ թագավորը անձամբ է հաստատել իրենցից յուրաքանչյուրի գեղեցկությունը: Բանը հասավ նրան, որ նրանցից յուրաքանչյուրը նորից էր խնդրում թագավորի հետ

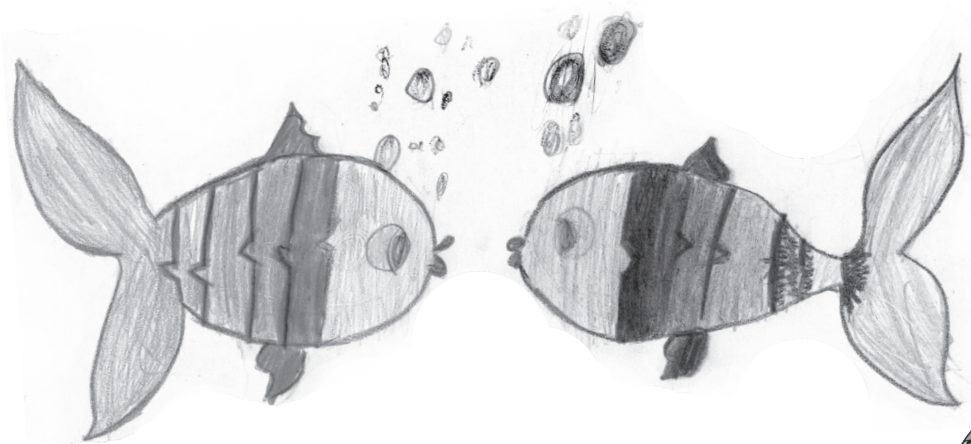

հանդիպում և անդադար բողբոմ էր, որ մյուս ձկները հանդգնում են ստել և թագավորի խոսքը գետնովը տալ՝ ասելով, թե իրենք են գեղեցիկ:

Դե, հասկանում եք, չէ՞, սիրելի երեխաներ, թե օրական քանի հազար քանի ձուկ պետք է բողոքի գնար թագավորի մոտ և չարախոսեր մյուսների հասցեին: Նման իրավիճակը գնալով անտանելի էր դառնում Նեպտունի համար: Մի կողմ թողած թագավորական կարևոր գործերը՝ նա ստիպված ժամերով լսում էր հպատակ ձկների բողոքները և զայրանում նրանց շատախոսության վրա:

Եվ մի օր էլ օվկիանոսների և ծովերի տիրակալ Նեպտունի համբերության բաժակը լցվեց և որոշեց վերջ տալ այս պատմությանը: Նա հրաման տվեց, որ այսուհետև, իրենից բացի, ջրի տակ ապրող բոլոր կենդանիները չպետք է խոսեն, այլապես կպատժվեն: Դրանից հետո թագավորի ականջները հանգստացան: Այլևս ոչ մի ձուկ չէր համարձակվում գնալ նրա մոտ և խոսք բացել սեփական գեղեցկության մասին:

Ու մինչև այսօր ձկները չեն խոսում, բայց դեռևս չեն հանգստանում, և յուրաքանչյուրը կարծում է, թե ինքն է ամենագեղեցիկը, և մինչև այսօր անձայն վիճում են: Այ, եթե դուք նստեք ակվարիումի կողքը և դիտեք լողացող ձկներին, ապա կտեսնենք, որ նրանք անընդհատ լողում են և իրենց բերանները շարունակ բացել-փակելով՝ կարծես անձայն ասում են. «Ես եմ ամենագեղեցիկը, ես եմ ամենագեղեցիկը»:

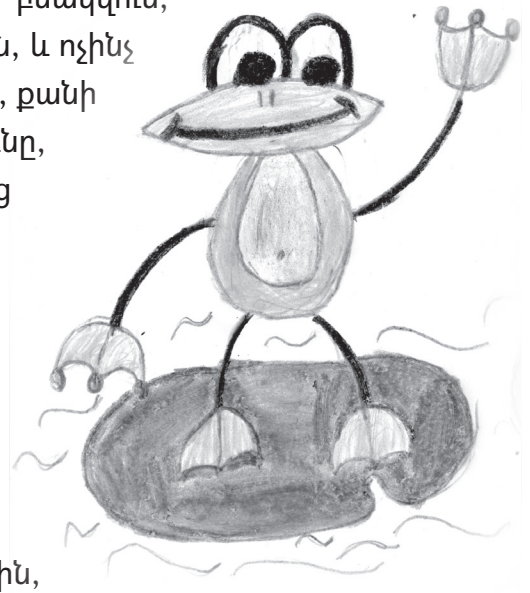
ԹԵ ԻՆՉՈՒ ԵՆ ԳՈՐՏԵՐԸ ԿՌԿՌՈՒՄ

Եթե դուք անցնեք լճակների և ջրափոսերի կողքով, որտեղ գորտեր են բնակվում, կլսեք, որ նրանք խմբերով կոկոռում են, և ոչինչ չեք հասկանա այդ աղմուկից: Իսկ ես, քանի որ գիտեմ գորտերի պատմությունը, հասկանում եմ, որ դա ոչ թե կոկոռոց է, այլ պարզապես խմբակային երգ: Դե, ուրեմն, սիրելի երեխաներ, դուք էլ լսեք այս պատմությունը:

Կար մի ժամանակ, երբ գորտերն ապրում էին ոչ թե լճակներում և ջրափոսերում, այլ ծովերում և օվկիանոսներում՝ ձկների հետ կողք կողքի: Նրանք շատ լավ երգում էին, այնքան լավ, որ օվկիանոսների և ծովերի տիրակալ Նեպտունը նրանց հաճախ էր հրավիրում պալատական խնջույքներին երգելու:

Դե, իհարկե, եթե սկզբնական շրջանում գորտերը դրանից շոյվում էին, ապա հետագայում հետզհետե սկսեցին գոռոզանալ և այնքան մեծամտացան, որ իրենց թվաց, թե թագավոր Նեպտունը չի կարող ապրել առանց գորտերի երգեցողության:

Եվ ահա, գորտերը ջրի հատակում սկսեցին այս ու այն կողմ պարծենալ և լուրեր տարածել, թե իբր Նեպտունն այնքան է

սիրահարված իրենց երգին, որ ի վերջո հրավիրելու է գորտերին թագավորական պալատ՝ մշտական բնակության:

Իսկ եթե պարզ խոսենք, սիրելի երեխաներ, թագավորական պալատը իսկի էլ անճոռնի գորտերի տեղը չէր: Այնտեղ բնակվում էին գեղեցիկ և հմայիչ ձկներ, որոնք իրենց գույնզգույն լողակներով մի հրաշալի փայլ էին հաղորդում պալատին: Եվ, պատկերացնում եք, չէ՞, թե ինչպես կփչացնեին գորտերն այդ տեսարանը իրենց բլխկան աչքերով և անճոռնի կառուցվածքով:

Բայց սա դեռ բոլորը չէր:

Պարծենկոտ և մեծամիտ գորտերի կողմից տարածվող սուտ լուրերը, թե իրենք պալատում պետք է ապրեն, հասան Նեպտուն թագավորին: Նա շատ զայրացավ գորտերի հանդուգն ցանկությունների համար և հրամայեց դուրս վռնդել բոլոր գորտերին օվկիանոսների և ծովերի հատակներից:

- Արգելում եմ, որ բոլոր գորտերն ապրեն ծովերում և օվկիանոսներում,- ասաց Նեպտունը: Դուրս վռնդեք այդ պարծենկոտներին, թող ապրեն աչքիցս հեռու՝ ցամաքում: Ավելին, որպես թագավոր ես ինձ իրավունք եմ վերապահում զրկելու գորտերին գեղեցիկ ձայնից և անելու այնպես, որ գեղեցիկ երգելու փոխարեն նրանք կոկոսան և այդպիսով ոչ թե հաճույք, այլ զզվանք պատճառեն լսողներին:

Թագավորի հրամանը կատարվեց անմիջապես: Գորտերին վռնդեցին ծովերի հատակից դեպի ցամաք՝ խլելով նրանցից նաև գեղեցիկ ձայնն ու երգելու կարողությունը:

Եվ ահա, մինչև այսօր, ապրելով լճակներում և ջրափոսերում, գորտերը առիթը բաց չեն թողնում անցորդների համար խմբակային «երգելու»: Գորտերը նկատելով մեզ՝ անմիջապես հավաքվում են և սկսում են երգել, ինչպես ժամանակին անում էին իրենց անդրովկիանոսյան պալատում:

Նրանց մինչև հիմա թվում է, որ առաջվա պես գեղեցիկ են երգում և ցանկանում են դրանով զարմացնել մեզ: Սակայն խեղճերը չեն էլ գիտակցում, որ մարդկանց համար գորտերի այդ խմբերգը հաճելի չէ, քանի որ ընդամենը կոկոռոց է, որը երկար անհնար է լսել: Բայց գորտերը դա չեն հասկանում ու մինչև այսօր դեռ շարունակում են միասին կոկոռալ ու կոկոռալ, կարծելով, թե շատ լավ են երգում:

ԹԵ ԻՆՉՈՒ Է ՁԻՈՒ ՊՈՉԸ ԱՅԴՔԱՆ ԳԵՂԵՑԻԿ

Միրելի՛ երեխաներ, դուք նկատած կլինեք, որ ընտանի կենդանիները, հատկապես խոշորները, գեղեցիկ պոչ չունեն: Կովերը, ոչխարները, ավանակները, շները, որոնք ապրում են մարդկանց հետ միասին և օգտակար գործեր են անում, առանձնապես գեղեցիկ պոչ չունեն: Միայն ձին է, որ գեղեցիկ պոչ ունի. և ահա թե ինչու:

Վաղուց, շատ վաղուց, մարդիկ որոշեցին ընտանի կենդանիներ պահել, որոնք օգտակար կլինեին իրենց համար: Առաջինը նրանք նկատեցին կովերին և ոչխարներին, որոնք կաթ և միս էին տալիս մարդկանց: Հետո իրենց բալկերում մարդիկ սկսեցին պահապան շներ բերել, որոնք պահպանում էին անպաշտպան կովերին ու ոչխարներին չար գայլերից: Եվ վերջապես ավանակը նույնպես միացավ ընտանի կենդանիներին, որը մարդուն օգնում էր ծանր բեռներ տեղափոխելիս և, ինչու չէ, թույլ էր տալիս մարդկանց հեծնելու իրեն և միասին երկար ճանապարհ անցնելու:

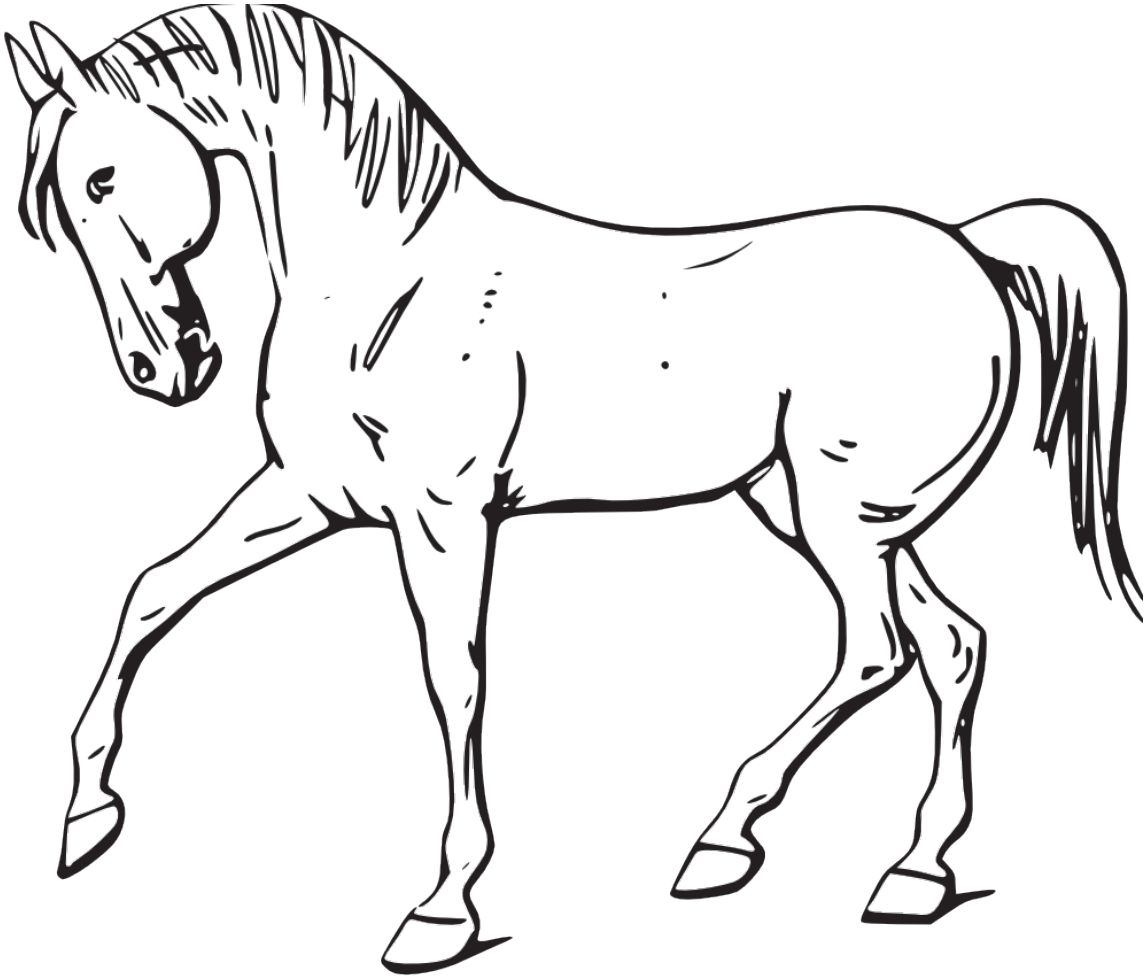
Իհարկե, այս բոլորին հետևում էր վայրի ձին, որը ապրում էր դաշտերում և ինքն էլ շատ էր ուզում միանալ ընտանի կենդանիների ընտանիքին: Ձին շատ լավ գիտեր, որ ավանակից ուժեղ ու արագավազ է և կարող է մարդուն շատ օգուտ տալ: Բայց չգիտես թե ինչու մարդիկ նրան չէին էլ նկատում և ցանկություն չունեին դարձնելու ընտանի կենդանի:

Այս հանգամանքից ձին շատ էր վիրավորվում և օրերից մի օր որոշեց գնալ մարդու մոտ և խնդրել, որ իրեն ընդգրկեն ընտանի կենդանիների շարքը:

- Դու իմ ինչին ես պետք,-ասաց մարդը: Ես ավանակ ունեմ, որ իմ բեռնակիրն է, նույնիսկ ցանկության դեպքում հեծնում եմ նրան և երկար ճամփա ընկնում: Գոնե գեղեցիկ լինեիր, որի համար քեզ դարձնեի ընտանի կենդանի: Մի քեզ նայիր, ինչ տգեղ ատամներ ու պոչ ունես:

Ձին շատ վիրավորվեց այս խոսակցությունից և գլխիկոր հեռացավ: Քայլեց, շատ երկար քայլեց և հասավ մի լճակի: Երկար նայեց իրեն լճակի հայելու մեջ և տեսավ, որ իրոք շատ կարճիկ

ու տգեղ պոչ ունի, ինչպես ավանակինն էր: Սկսեց արտասովել, և արցունքներն սկսեցին կաթիլ-կաթիլ ընկնել լճակի մեջ:

Բայց ձին չգիտեր, որ այդ լճակում ոսկե ձկնիկ է ապրում, որը շատ բարի է և կարող իր կախարդանքով օգնել բոլորին: Եվ ահա ոսկե ձկնիկը, լսելով ձիու լացակումած խրխինջը և տեսնելով լճակ թափվող արցունքները, լճի խորքից բարձրացավ վեր և, գլուխը հանելով ջրից, հարցրեց.

- Ինչո՞ւ ես արտասովում, բարի ձի: Ի՞նչ ես ցանկանում, որ քեզ համար անեմ: Ես կանեմ այն ամենը, ինչ որ հիմա ուզես:

- Ինձ ընդամենը պետք է գեղեցիկ պոչ ունենալ, որ այն լինի երկար և թավշյա, որ բոլոր կենդանիները բարի նախանձով նայեն ինձ, իսկ մարդը հիանա իմ պոչի գեղեցկությամբ, - ասաց ձին:

- Դա ինձ համար հեշտ իրականացվող ցանկություն է,- ասաց ոսկե ձկնիկը և, պոչով խփելով ջրին, սուզվեց լճակի հատակը:

Եվ, այ քեզ հրաշք, ձին ջրի մեջ տեսավ իր արտացոլանքը, և նկատեց, որ կարճ ու անշուք պոչի փոխարեն հիմա արդեն երկար և թավշյա գեղեցիկ պոչ ունի:

Ձին սկսեց հպարտանալ իր պոչով և այնքան ուրախ էր, որ նույնիսկ մոռացավ ընտանի կենդանիներին միանալու ցանկության մասին: Բայց փոխարենը, մարդը նկատեց գեղեցկապոչ ձիուն և առիթը բաց չէր թողնում դաշտերում վազող վայրի ձիուն բռնելու և սուուն բերելու:

Այդպես էլ եղավ: Մի գեղեցիկ օր մարդը բռնեց դաշտում արածող ձիուն, սանձեց նրան և ընդունեց որպես ընտանի կենդանիների ընտանիքի մշտական անդամ:

Եվ դրանից արդեն արդեն մարդը հասկացավ, որ ձին ոչ միայն գեղեցիկ պոչ ունի, այլև ավելի արագավազ է, քան ավանակը, ավելի հավատարիմ է, քան շունը: Եվ մինչև այսօր մարդն ու ձին հավատարիմ բարեկամություն են անում, որը չէր սկսվի, եթե չլիներ ձիու գեղեցիկ պոչը:

ԹԵ ԻՆՉՈՒ Է ԱՐԾՎԻ ԿՏՈՒՅԸ ԿԵՈՒ

Շատ տարիներ առաջ արծիվներն ունեցել են սուր կտուցներ, ինչպես բոլոր թռչունները, ու հիմա է, որ նրանց կտուցները կեռ են դարձել: Իսկ թե ինչու այդպես եղավ, հիմա կիմանաք:

Արծիվները շատ բարձր են թռչում: Նրանք ունեն ուժեղ թևեր և սուր տեսողություն, այնքան սուր, որ կարող են մեծ բարձրությունից տեսնել դաշտում վազող փոքր մկներին և որսալ նրանց: Եվ պատահական չէ, որ թռչունները հենց արծիվին ընտրեցին իրենց

թագավոր, որովհետև արծիվն ուժեղ էր, արագաշարժ և կարողանում էր թևերը բացելով հանգիստ, ժամերով սավառնել օդում և վերևից հսկել իր թագավորությունը:

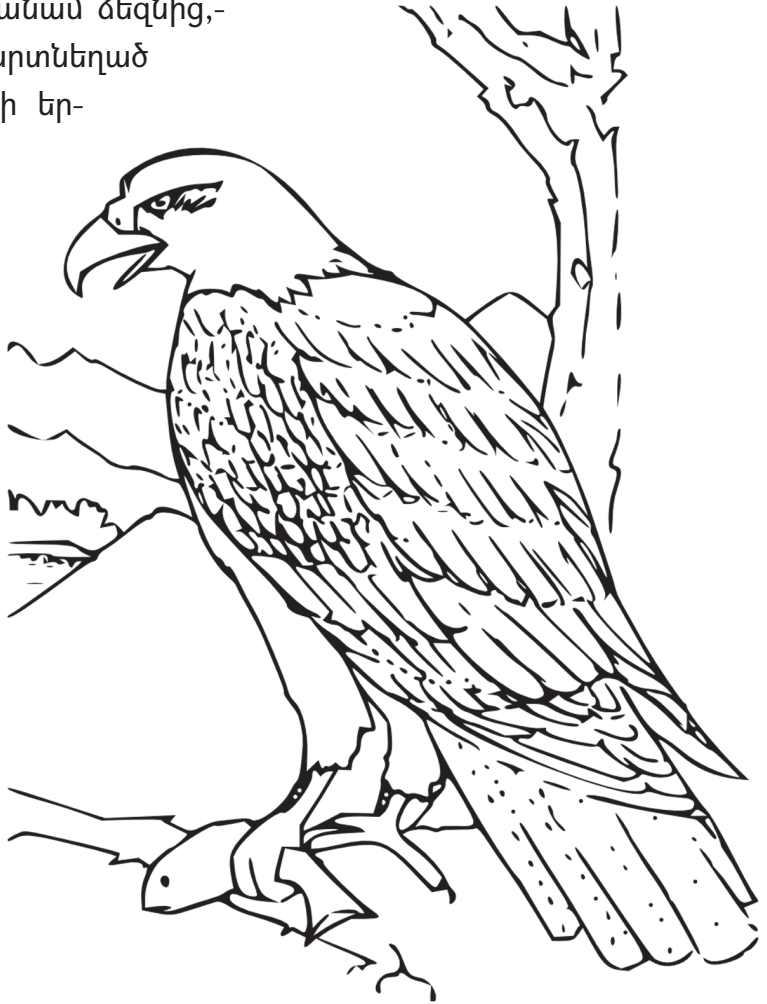
Բայց արի ու տես՝ արծիվը ցանկանում էր թագ ունենալ, որ կրեր իր գլխին և թռչուններից տարբերվեր որպես թագավոր: Բայց թագավորին վայել թագ թռչունները ոչ մի կերպ չէին կարողանում գտնել:

Եվ ահա օրերից մի օր արծիվը զայրացավ և թռչուններին հավաքեց ժողովի:

- Ես ամբողջ օրը սավառնում եմ երկնքում, հսկում եմ իմ թագավորությունը և շատ քիչ եմ լինում ներքևում: Իսկ դուք ապրում եք ծառերի վրա ու չեք կարողանում անտառից մի գեղեցիկ թագ գտնել ինձ համար: Հրամայում եմ բոլոր թռչուններին երկու օրվա ընթացքում ինձ համար թագ գտնել, այլապես ես չեմ լինի ձեր

թագավորը և կհեռանամ ձեզնից,-
ասաց արծիվն ու սրտնեղած
ճախրեց վեր, դեպի եր-
կնքի հեռուներ:

Թռչունները
շատ վշտացան:
Նրանք շատ էին
սիրում իրենց
թագավոր արծ-
վին և չէին
ուզում նեղացնել
նրան: Բայց ինչ
կարող էին անել:
Որտեղից երկու
օրվա ընթացքում
թագ գտնեին: Եվ
ահա թռչունները
որոշեցին դիմել
իմաստուն բուին:
Նա շատ խելացի
էր և հաստատ մի
ճար կգտներ:

Բուն ցերեկները քնում էր, իսկ գիշերներն արթնանում և դուրս
էր գալիս որսի: Թռչուններն սպասեցին մինչև գիշեր, որ բուն
արթնանա, ու հետո, մոտենալով բուի փչակին, սկսեցին հերթով
խորհուրդ հարցնել, թե ինչպես թագ գտնեն իրենց թագավորի
համար: Իմաստուն բուն լսեց-լսեց ու պատասխանեց:

- Մենք թռչուններ ենք և չենք կարող իսկական թագ պատրաստել
արծվի համար, այն էլ՝ երկու օրում: Այստեղ խորամանկություն
է պետք անել, բայց այնպես, որ թագավորը մեզնից գոհ լինի,
չնեղանա ու չհեռանա:

- Իսկ ինչ անենք, ինչ անենք,- ծվլլում էին թռչունները:

- Ահա թե ինչ կանենք,- պատասխանեց բուն:- Գետակի ափին ես մի փայլփլուն և մեծ բյուրեղ քար եմ տեսել: Այն թափանցիկ է, և երբ ուշադիր դիտում ես, կարծես ներսում բյուրեղներից կազմված թագանման պատկեր ես տեսնում: Մեր թագավոր արծվին կասենք, որ գտել ենք նրա թագը, թող վերցնի այդ քարը և փորձի կոտրել և այնտեղից դուրս բերել բյուրեղանման այդ թվացյալ թագը:

Այդպես էլ վարվեցին: Թռչունների մի մեծ խումբ սավառնեց երկինք, դեպի իրենց թագավորը, որպեսզի արծվին տեսնեն և հայտնեն, որ գտել են նրա թագը: Արծիվը շատ ուրախացավ, երբ վայր իջնելով տեսավ այդ գեղեցիկ բյուրեղ քարը: Չէ՛ որ քարի միջից գեղեցիկ պսպղում էր թվացյալ թագը:

- Իսկ ինչու՞ չեք հանել թագը քարի միջից,- զարմացավ արծիվը:

- Մեր սիրելի թագավոր, քարը շատ ամուր է, մենք չկարողացանք այն ջարդել: Դու մեր մեջ ամենաուժեղն ես: Ինքդ փորձիր քարը կոտրել և միջից հանել այս գեղեցիկ թագը:

- Շատ լավ,- ասաց արծիվը և իր սուր ճանկերով բռնելով քարը՝ սրընթաց սավառնեց երկինք:

Իսկ դուք գիտե՞ք, սիրելի երեխաներ, թե ինչ եղավ հետո: Խեղճ արծիվը մինչև այսօր կտցահարում է այդ փայլփլուն բյուրեղը՝ փորձելով այնտեղից դուրս բերել երանելի թագը: Բայց հո մենք գիտենք, որ բյուրեղը շատ կարծր է և հնարավոր չէ անգամ արծվի հզոր կտուցով այն ջարդել: Դե պարզ է, որ անընդհատ քարը կտցահարելով, արծիվը պետք է ծներ իր սուր կտուցը և այն դարձներ կեռանման:

Ահա թե ինչու, սիրելի երեխաներ, մինչև այսօր արծիվները թագ չեն կրում, չնայած որ թռչունների թագավորն են, բայց փոխարենն ունեն կեռ կտուցներ, որոնք սազական են թագավորներին:

ԹԵ ԻՆՉՈՒ Է ԱՔԼՈՐԸ ԾՈՒՂՐՈՒՂՈՒ ԿԱՆՉՈՒՄ

Դուք, սիրելի՛ երեխաներ, երևի նկատած կլինեք, որ լուսաբացին աքլորները ծուղրուղու են կանչում: Շատերին թվում է, որ այդպես նրանք արթնացնում են «քնած հավերին», քանի որ բոլորս էլ հո գիտենք, որ հավիկները քնել շատ են սիրում: Բայց իրականում աքլորները ծուղրուղու են կանչում ոչ թե հավերին արթնացնելու, այլ ուրիշ պատճառով, որի մասին հիմա ես ձեզ կպատմեմ:

Աքլորները շատ գեղեցիկ են: Նրանք ունեն գույնզգույն թևեր, վառ գույներով պոչ և փարթամ ու ձիգ կատարներ: Եվ այդ է պատճառը, որ նրանք միշտ կտուցները վեր ցցած, հպարտ-հպարտ քայլում են հավանոցում և ցուցադրում իրենց գեղեցկությունը հավերին՝ շահելով վերջիններիս համակրանքը:

Բայց և այնպես, աքլորները գիտեին, որ իրենց միակ արժանիքը գեղեցկությունն է: Նրանք չէին կարողանում գեղեցիկ երգել մյուս թռչունների նման կամ արծիվների պես սավառնել օդում: Ճիշտ է, հավերին էլ դա չէր հաջողվում, բայց գոնե նրանք ձու էին ածում և բոլորին օգուտ էին տալիս:

Օրերից մի օր, հավանոց մտնելիս, գոռոզ աքլորը շատ պատահական լսեց հավերի բամբասանքը.

- Չեմ հասկանում, ինչու՞ են մարդիկ կերակրում այս աքլորներին, որոնք անգամ ձու ածել չգիտեն: Ո՞ւմ է պետք նրանց այդ գեղեցկությունը, որից ոչ մի օգուտ չկա, - ասաց մի հավիկ:

Իսկ մյուսը ավելացրեց.

- Դուք, իհարկե, ճիշտ եք ասում: Այ, օրինակ, արևը նույնպես շատ գեղեցիկ է: Ամեն օր մենք հիանում ենք նրա պայծառությամբ և ինչքան օգուտ ենք ստանում նրանից՝ լույս, ջերմություն....

Ու հավերը լռեցին, երբ նկատեցին հավաբուն մտնող աքլորին, որը, լսելով այս բամբասանքը, շատ վշտացավ: Նա անգամ սկսեց նախանձել արևին, որին հավերը այդքան նկատում ու գնահատում էին, իսկ իրեն՝ ոչ: Եվ հանկարծ նրա մեջ մի միտք հղացավ...

Իսկ ինչ կլինի, եթե այլևս արևը չծագի: Այդ դեպքում հավերը կմոռանան արևին և կհետաքրքրվեն միայն աքլորների գեղեցկությամբ: Եվ աքլորը որոշեց վախեցնել արևին իր ծուղրուղուով. գուցե արևը դրանից վախենա և այլևս չծագի:

Ու մինչև հիմա ամեն առավոտ, լուսաբացին աքլորը թառում է հավաբնի կտուրին ու ծուղրուղու կանչում, որպեսզի վախեցնի արևին ու չլինի արևածագ: Բայց արևն էլ, հո գիտենք, ո՛չ աքլորներից է վախենում, ո՛չ էլ նրանց ծուղրուղուներից. ամեն առավոտ ուրախ երկինք է բարձրանում ու ջերմացնում է բոլորիս:

Իսկ միամիտ աքլորները դեռ իրենց հույսը չեն կորցնում և ամեն լուսաբաց ծուղրուղու են կանչում ու չեն էլ հասկանում, որ դրանով չեն վախեցնում արևին, բայց և այնպես, ամեն օր նկատելի և սիրելի են դառնում հավիկների համար:

